

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
34/10	Lyngen formannskap	22.04.2010

Høring- Forslag om endring i Forskrift om nydyrking.

Henvisning til lovverk:
Forskrift for nydyrking.

Saksprotokoll i Lyngen formannskap - 22.04.2010

Behandling:

VEDTAK:

Lyngen formannskap tiltrer rådmannens innstilling til vedtak. Enst

Vedtak:

Lyngen kommune støtter delvis forslaget om endringer i Forskrift om nydyrking. Forslaget innebærer bl.a forbud mot nydyrking av myr med areal over 2 daa og minst 30 cm tykt torvlag.

Det må derimot opprettes en ny § i forskriften som omhandler muligheten for å søke dispensasjon fra forbudet ut fra gitte kriterier slik som :

- Eiendommens muligheter til å skaffe tilleggsjord på annen måte enn nydyrking
- Eiendommens muligheter for dyrking av fastmark
- Muligheter for dyrking av myr ved omgraving, der store deler av myrlaget graves ned med blanding av mineral jord og myr.

Rådmannens innstilling

Lyngen kommune støtter delvis forslaget om endringer i Forskrift om nydyrking. Forslaget innebærer bl.a forbud mot nydyrking av myr med areal over 2 daa og minst 30 cm tykt torvlag.

Det må derimot opprettes en ny § i forskriften som omhandler muligheten for å søke dispensasjon fra forbudet ut fra gitte kriterier slik som :

- Eiendommens muligheter til å skaffe tilleggsjord på annen måte enn nydyrking
- Eiendommens muligheter for dyrking av fastmark
- Muligheter for dyrking av myr ved omgraving, der store deler av myrlaget graves ned med blanding av mineral jord og myr.

Saksopplysninger

1. Innledning

I St.meld. nr. 39 (2008-2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen, er det vist til at et virksomt tiltak for å redusere framtidige utslipp av CO₂ fra jordbruksjord er å stanse nydyrking av myr. I tillegg fører nedbrytingen av organisk materiale til at nitrogen frigjøres. Noe av dette vil lekke ut som lystgass. Stanses nydyrkingen, reduseres utslippet fra myrjorda fordi jorda gradvis omdannes, og til slutt blir mengden organisk stoff så lav at arealet defineres som mineraljord og tapet av organisk materiale er like stort som tilførselen. I stortingsmeldingen foreslo departementet på bakgrunn av dette at klimahensyn bl.a. skulle tas inn som en del av målsettingen med nydyrkingsforskriften på linje med biologisk mangfold, kulturminner og næringshensyn. Departementet følger nå opp dette, og sender på høring et forslag om endringer i nydyrkingsforskriften.

2. Nydyrking av myr og klimagassutslipp

Nydyrking av myr vil alltid føre til betydelig klimagassutslipp i en periode etter at nydyrkingen er foretatt. Bioforsk har beregnet det årlige CO₂-utslippet fra dyrket myr til mellom 2 og 3 tonn per dekar, noe som er mellom 20-40 ganger større enn CO₂-bindingen i naturlig myr. Nedbrytingen vil fortsette til hele torvlaget er brutt ned, eller til dyrkingen har opphørt og grunnvannet er hevet til opprinnelig nivå. Det konkrete utslippet på den oppdyrkede myra reduseres imidlertid over tid på grunn av naturlig omdanning av jordstrukturen etter at nydyrkingen er gjennomført. Tidligere dyrket myr som er tatt ut av produksjon kan fortsatt slippe CO₂ og lystgass i lang tid etter at dyrkingen har opphørt. Den sikreste måten for å begrense utslippene er derfor å unngå nydyrking av myr.

Det er spesielt viktig å unngå dyrking av dyp myr. Ett dekar myr med 2 meter tykt torvlag inneholder ca. 150 tonn karbon, og vil kunne slippe ut mer enn 500 tonn CO₂ og flere hundre kilo lystgass før torvlaget er brutt ned og jorda er omdannet til mineraljord. Fra grunn myr med en halv meter torvlag og ellers samme egenskaper vil de framtidige utslippene bare være en fjerdedel.

Det finnes betydelige arealer av dyrkbar myr i Norge. Av det arealet som er klassifisert som potensiell dyrkbar jord i økonomisk kartverk utgjør myr ca. 30 % eller ca 2,5 millioner dekar.

KOSTRA-rapporteringen viser ikke hvorvidt tillatelsene til nydyrking etter nydyrkingsforskriften gjelder myr. Det er likevel grunn til å anta at en del av disse tillatelsene gjelder myr, jf. at det i 2008 ble gitt tillatelse til nydyrking av 100 dekar i såkalte "A-områder for biologisk mangfold" og 300 dekar i "B-områder for biologisk mangfold". Tilsvarende tall for 2007 var 0 dekar og 1000 dekar.

3. Nydyrkingsforskriften og klimagassutslipp

Med hjemmel i jordloven § 11 annet ledd kan det "for å unngå skade på natur- og kulturlandskap" fastsettes forskrift om nydyrking. Det kan fastsettes "forbud mot nydyrking, og at nydyrking berre kan skje i samsvar med plan godkjend av departementet." I forarbeidene til bestemmelsen er det gitt eksempler på hvilke skader forskriften tar sikte på å redusere eller unngå: "Døme på dette er landskapsbiletet, lokalklima, gamle kulturmarkstyper (slåttemark, hagemark m.m.) og biotopar.". Opplistingen er ikke uttømmende. Klimaendringer, enten endringene skjer globalt, nasjonalt eller lokalt, er endringer som kan føre til store skader for biologisk mangfold. Selv om eksemplet i forarbeidene bare nevner endringer i lokalklima, omfatter bestemmelsen sett i lys av dagens kunnskap om globale klimafølger også skade i form av økt klimagassutslipp som oppstår som følge av nydyrking av myr.

Departementet mener etter dette at risiko for økt klimagassutslipp omfattes av jordloven § 11 annet ledd, og foreslår at dette kommer tydelig til uttrykk i forskrift om nydyrking ved at det i § 1 nytt tredje punktum (formålsbestemmelsen) fastsettes at det skal tas hensyn til om den nydyrkingen saken gjelder kan ha følger for klimaet.

Det foreslås at definisjonen av nydyrking i forskriften § 3 endres slik at søknadsplikten i noe større grad enn i dag fanger opp areal som har gått ut av drift, og da særlig myr. Forslaget innebærer at gjenoppdyrking av jordbruksareal som har ligget unnyttet i over 20 år, eller som på grunn av manglende vedlikehold av drenering har gått over til å bli myr, skal regnes som nydyrking.

Det foreslås videre at det ved avgjørelse av søknad om tillatelse til nydyrking skal fastsettes i § 5 et nytt tredje punktum som innebærer at det skal tas særlig hensyn til om tiltaket kan medføre klimagassutslipp. Forslaget innebærer at faren for klimagassutslipp blir et av flere momenter som skal vurderes i forbindelse med slik søknad. Krav om avveining av klimamessige forhold følger også av "Statlig planretningslinje for klima og energiplanlegging i kommunene" vedtatt 4. september 2009, som forutsetter at kommunen ved myndighetsutøvelse etter plan- og bygningsloven og ved enkeltvedtak etter annen lovgivning, skal bidra til reduksjon av klimagassutslipp.

Departementet har ovenfor under punkt 2 vist hvilke klimamessige ulemper som oppstår ved nydyrking av myr. Eiere som har behov for tilleggsjord for å styrke driften sin bør i en slik situasjon stimuleres til å foreta slikt vedlikehold, eventuelt å sikre seg tilleggsjord framfor å nydyrke myr. Departementet foreslår på denne bakgrunn at det i nydyrkingsforskriften innføres et forbud mot nydyrking av myr. Departementet vil i den forbindelse presisere at myr ut over rent klimamessige forhold også er en arealtype som generelt har stor betydning for biologisk mangfold. Det finnes dessuten mange kulturminner i myr. Forslaget om forbud mot nydyrking av myr vil dermed uavhengig av spørsmålet om klimagassutslipp kunne gi positiv effekt for biologisk mangfold og kulturminner.

Etter departementets mening bør forbudet mot nydyrking av myr ikke gå lenger enn det som er nødvendig for å sikre klimahensyn. Fordi omdanningsperioden med høyt CO₂-utslipp varierer avhengig av tykkelsen på myra, bør derfor forbudet bare gjelde for myr slik dette er definert av Norsk institutt for skog og landskap i AR5 Klassifikasjonssystem. Myr må således defineres

som areal med myrvegetasjon og med minst 30 cm tjukt torvlag. Instituttet skriver om dette i AR5:

"Hovedregelen er at areal klassifiseres som myr, basert på en vurdering av vegetasjonen, torvlaget og de naturlige dreneringsforholdene på stedet. Disse faktorene må en se i sammenheng. En vurdering som for eksempel bare bygger på vegetasjonen eller dybde av torvlaget kan være misvisende. Generelt gjelder kravet til myr at torvlaget skal være minst 30 cm. Man kan finne areal med myrvegetasjon som har tynnere torvlag. Dette gjelder særlig i høyereliggende områder og i hellende terreng langs kysten. I slike tilfeller kan man fravike kravet til torvlag på minst 30 cm.

... Minsteareal for registrering av myr er 2 dekar. I lite produktive områder er minstearealet 5 dekar."

Forslaget går fram av utkast til endring i nytt § 6 første ledd i forskriften.

Det foreslås samtidig en endring i § 9 annet punktum som tydeliggjør at risikoen for økt klimagassutslipp skal vurderes for større områder uavhengig av eiendomsgrenser.

Forslagene vil føre til at rundskriv M-19/97 om nydyrking vil bli omskrevet.

5. Økonomiske konsekvenser

Det er vanskelig å kvantifisere kostnadene ved å stanse nydyrking av myr. Det er betydelige kostnader knyttet til nydyrking for den enkelte grunneier. Samtidig vil det også være kostnader for den enkelte grunneier ved å skaffe seg alternativt areal.

I St.meld. nr. 39 (2008-2009) er det vist til at det både vil være miljøkostnader knyttet til oppdyrking av myr og samfunnsgevinster gjennom økt norsk matproduksjon. Det er ikke gjennomført en helhetlig analyse av samfunnskostnadene av tiltaket, men kostnaden antas å være lav.

6. Høringsfrist

Som vedlegg 2 følger departementets forslag til endringer i nydyrkingsforskriften, og eventuelle merknader til forslaget bes sendt departementet innen 30. april 2010.

Vurdering

Nydyrking i Lyngen 2006-2009

År	Godkjent for nydyrking
2006	164
2007	281
2008	185
2009	465

I forhold til antall gårdsbruk er det relativt mye areal som søkes nydyrket hvert år. Det er ofte de med minst areal, samt i forbindelse med utvidelse av driftsomfang.

Ser vi på godkjente arealer for de siste 4 – årene er det hovedsakelig skogsmark/myr som dyrkes.

Vi har et ekspansivt grovforbasert landbruk, og det er stor konkurranse om dyrkaarealene i hele kommunen. Vi har 58 % leiejordsandel. Dyrkingsaktiviteten tilsier at e det er lite areal som er ledig.

Utgangspunktet for forslaget om forbud mot nydyrking av myr, er å redusere framtidige utslipp av dyrka myr.

Lyngen kommune ser to hensyn det er viktig å vurdere i sammenheng med eventuelt forbud mot nydyrking av myr over 30 cm torvlag.

1. Hensynet til utviklingsmuligheter i landbruket i regionen.

En stor del av arealet som blir godkjent nydyrket i Lyngen kommune de siste årene består av skogsmark/myr. Vi har mange næringsutøvere som ønsker å modernisere driftsbygningene og øke driftsomfanget, tilgangen på dyrkamark er av sentral betydning. Det anses at dyrkamark i Lyngen er et knapphetsgode og et eventuelt forbud vil redusere mulighetene for grovforbaserte landbruksnæringen. Forbudet slik det er foreslått vil svekke distriktslandbruket overlevingsevne.

2. Globale og lokal miljøhensyn.

Klimagassutslipp er en global utfordring som også landbruksnæringa må ta på alvor. Som nevnt foran avgir nydyrking og bruk av dyrket mark store mengde klimagass. Et forbud vil redusere klimagassutslippene fra landbruket. I denne sammenheng er det viktig at landbruksnæringa er med på å redusere global klimagassutslippene og derved forbedre det lokale miljøet.

Konklusjon/tilråding

Utslipp fra dyrka myr utgjør en del av landbrukets klimagassutslipp og det bør settes i verk tiltak for å redusere klimagassutslippene. Et forbud mot nydyrking som beskrevet, vil imidlertid medføre urimelige konsekvenser for den enkelte næringsutøver og svekke distriktslandbruket. Det bør tilrettelegges for dispensasjonsmuligheter fra forskriften, etter gitte kriterier.